Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ISSN: 2992-8982

74-91 XALQARO DARAJA

MAXSUS SON, 2024

IJTIMOIY, IQTISODIY, SIYOSIY, ILMIY, OMMABOP JURNAL

DEVONXONA

2024-YIL 18-19-APREL

"RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AGROIQTISODIYOT VA BUXGALTERIYA HISOBINING DOLZARB MUAMMOLARI VA ULARNING YECHIMLARI" PROFESSOR NURILLA SULAYMONOVICH SANAYEV TAVALLUDINING 85 YILLIGIGA BAG'ISHLANGAN

XALQARO ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI, CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI, 2024

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 678 sahifa.
E'lon qilishga 2024-yil 19-aprel kuni ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:
Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Biznesni qo'llab-quvvatlashda iqtisodiy-ijtimoiy holatni yaxshilash imkoniyatlari 311
Salamov Ibroxim, Janibekov Faxriddin Beknazarovich, Ulmasova Oygul Baxtiyorovna, Xudayberdiyeva Marifat Umarovna

G'alla urug'chiligida boshlang'ich hisob va ichki nazoratni takomillashtirish 315
Yuldashev Sherali Xaitovich, Yusupov Uchqun, Zokirov Behruz

Baliqchilik xo'jaliklarini rejalashtirishning ahamiyati va bosqichlari 318
Dosmuratova Shaxista Kengashovna

"Yashil" iqtisodiyot: konsepsiyaning shakllanishi va asosiy kategoriyalari 321
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Toshpulatova Kamola Xurshed qizi

Sutchilik yo'nalishidagi xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatida marketing elementlaridan foydalanish 324
Urazov Jamshidjon Sa'dullayevich

Biznes jarayonlarida "xarajat" va "tannarx" kategoriyalarining nazariy jihatlari 328
Xondamir Abdushukurov, Ulug'bek Eshmuradov

Перспективы развития бухгалтерского учета и аудита на основе международных стандартов 333
Рахимова Умида Раббимовна, Асомиддинов Хусан Асомиддин угли, Болтабаев Диёрбек Омондурди угли, Хомидов Аслбек Отабек угли

Asosiy vositalarni hisobga olishning xalqaro va milliy standartlarda aks ettirishning farqli jihatlari 336
Xatamov Kobil Xayrievich, Turabaeva Ozoda Ilxambekovna

Qishloq hududlarida ekoturizm maskanlarining turistik salohiyati va sig'imi tahlili 340
Abduraxmanova Aqida Fayzulla qizi, Xoshimova Sevara Bahromovna, Sayfullaev Umidulla Fazliddin o'g'li

Chorvachilik tarmoqlarida otchilik infratuzilmasining hozirgi holati va istiqboldagi iqtisodiy samaradorligini oshirish imkoniyatlari 346
Salamov Ibroxim, Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Tursunov Alpomish Amanovich, Yo'ldoshev Raxim Nuriddin o'g'li

Qishloq xo'jaligi klasterlari va fermer xo'jaliklari faoliyatida raqamli texnologiyalardan foydalanish imkoniyatlari 351
Babayev Nasimjon, Yorbekova Dilorom, Fayzullayev Umidullo

Agroklasterlarda biznes jarayonlari sotish hisobini takomillashtirish 354
Abdunazarova Sevinch, Aliqulova Zebuniso, Eshmuradov Ulug'bek Tashmuratovich

Iqtisodiyotni modernazatsiyalash sharoitida qishloq xo'jalik ishlab chiqarishining samaradorligi 360
Kudratov Rizo Turdibayevich, Abduxaliqova Farangiz Abduxoliq qizi

Increasing Efficiency of Catering Enterprises Through Modernization 365
Kurbanova Rakhima Jamshedovna

Chorvachilik majmuasi infratuzilmasi va uni rivojlantirish 369
Nurmanov Sherzod Xujayarovich, Aslonov Xotamjon Sharibboy o'g'li

Davlat-xususiy sherikchiligini rivojlantirishda klasterlarning ahamiyati 373
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Raxmatullayev Sherzod Mexriddinovich

Studying the Features of Innovative Development in The Agricultural Sector of the Economy 377
Yorbekova Dilorom Muxammadkulovna

Chorvachilikda klasterlashning ayrim masalalari 380
Urdushev Hamrakul, Mavlyanov Majid Tuychiyevich

Issues of Development of "Green Economy" in the Context of the Actualization of the Problem of Ecology and Climate Change 385
Mukhayyo Dustova

Xizmatlar sohasi rivojlanishining aholi turmush darajasiga ta'siri 390
Xudoyberdiyeva Marifat Umarovna

Baliqchilik xo'jaliklarini rivojlantirish prognozini ishlab chiqish masalalari 393
Dosmuratova Shaxista Kengashovna

Mahalliy soliqlar va mahalliy yig'imlarning iqtisodiy mohiyati 396
Tirkashev Farhod Mahmudovich, Asomiddinov Husan Asomiddin o'g'li

Turizm korxonalari hisob siyosatini shakllantirish 400
Ibragimov Mansur Mardonovich

CHORVACHILIK MAJMUASI INFRATUZILMASI VA UNI RIVOJLANTIRISH

Nurmanov Sherzod Xujayarovich
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Iqtisodiyot va buxgalteriya hisobi" kafedrasi assistenti

Aslonov Xotamjon Sharibboy o'g'li
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi,chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Iqtisodiyot fakulteti talabasi

Annotatsiya: Maqolada chorvachilik infratuzilmasini rivojlantirgan holda bu sohadagi ishlab chiqarishni yanada samaradorligini oshirish va bu sohadan olinadigan mahsulotlarni sifat va foydalilik darajasini oshirishni ko'zda tutadi. Ammo, cho'l yaylov chorvachiligi hududlarida ishlab chiqarish va bozor infratuzilmasi ham mamlakatning boshqa hududlariga nisbatan ancha past darajada rivojlangan.

Kalit so'zlar: Samaradorlik, infiratuzilmasi, rentabillik, ko'rsatkich, iqtisodiyot, ehtiyoj, moddiy-texnika bazasi, infilyatsiya, daraja, dinamika va h.k.

Abstract: The article envisages increasing the efficiency of production in this area and increasing the level of quality and usefulness of the products obtained from this area, while developing the livestock infrastructure. However, the production and market infrastructure in the areas of desert pastoralism is also less developed than in other regions of the country.

Key words: Efficiency, inflation, profitability, indicator, economy, need, material and technical base, inflation, level, dynamics, etc.

Аннотация: В статье предусмотрено повышение эффективности производства в этой сфере и повышение уровня качества и полезности продукции, получаемой в этой сфере, при развитии инфраструктуры животноводства. Однако производственная и рыночная инфраструктура в районах пустынного скотоводства также менее развита, чем в других регионах страны.

Ключевые слова: Эффективность, инфляция, рентабельность, показатель, экономика, потребность, материально-техническая база, инфляция, уровень, динамика и т.д.

KIRISH

Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini texnik-ta'minotlash xizmatiga, moddiy-texnika ta'minoti tashkilotiga, muhandislik, zooveternariya, naslchilik, agrokimyo xizmati va boshqa xizmatlarga bog'liqligi o'sadi. Bunda qishloq xo'jalik mahsulotlarining zarur miqdori olishiga moslashgan tarmoq va ishlab chiqarishlarni rivojlantirish bilan bir qatorda mahsulotdan samarali foydalanishni ta'minlovchi va uni iste'molchiga yetkazib beruvchi tashkilotlarni rivojlantirish ham muhimdir.

TADQIQOT MATERIALLARI VA USLUBI

Agrosanoatda ishlab chiqarishning pirovad natijasi bevosita qishloq xo'jaligining rivojlanishi darajasigagina emas, balki unga xizmat qiluvchi tarmoqlarning rivojlanishi darajasiga ham bog'liq. Qishloq xo'jaligida mahsulot hajmining ko'payishi bilan birga moddiy-texnika resurslari, zarur xomashyolar, yordamchi materiallar va boshqalardan foydalanish miqdori o'sib boradi. Xo'jaliklarning elektro-energiyaga, transportga, aloqa vositalariga mahsulotlarni saqlash uchun omborlar va boshqalarga bo'lgan ehtiyoji ortadi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishini texnik-ta'minlash xizmatiga, moddiy-texnika ta'minoti tashkilotiga, muhandislik, zooveternariya, naslchilik, agrokimyo xizmati va boshqa xizmatlarga bog'liqligi ortadi. Bunda qishloq xo'jalik mahsulotlarining zarur miqdorini olishiga moslashgan tarmoq va ishlab chiqarishlarni rivojlantirish bilan bir qatorda mahsulotdan samarali foydalanishni ta'minlovchi va uni iste'molchiga yetkazib beruv-

chi tashkilotlarni rivojlantirish ham muhimdir. Ammo, cho'l yaylov chorvachiligi hududlarida ishlab chiqarish va bozor infratuzilmasi ham mamlakatning boshqa hududlariga nisbatan ancha past darajada rivojlangan.

Hozirgi kunda rivojlangan davlatlarda xizmat ko'rsatish sohasining darajasi yalpi ichki mahsulotdagi ulushi o'rtacha 70-80 foizni tashkil etadi. Bu ko'rsatkich mamlakatimizda 55 foizdan oshmaydi. Mamlakat aholisining yarmidan ko'pi qishloq joylarda istiqomat qilishga qaramay, bu yerda xizmat ko'rsatish hajmi oxirgi yilda 25-27 foizdan oshmaydi. Ta'kidlash o'rinliki, qishloq aholisi va korxonalarnning ta'minot darajasi shaharnikiga nisbatan ancha past (1-jadval).

1-jadval: Respublikada aholiga maishiy xizmat ko'rsatish va uning dinamikasi (so'm)

Ko'rsatkichlar	Yillar					2022-yilni 2018-yilga nisbatan o'zgarishi	
	2018	2019	2020	2021	2022	+/-	%
Aholi jon boshiga maishiy xizmat ko'rsatish hajmi	21857	30746,1	36927	56333,2	70940,9	49083,9	324,6
shu jumladan:							
Shaharda	24823,3	36207,7	40520,2	58938,8	74790,5	49967,2	301,3
Qishloq joylarda	18304,2	24778	32897,4	53238,7	66478,4	48174,2	363,2
Qishloq joylar shaharga nisbatan %	73,7	68,4	81,2	90,3	88,9	15,2	

Manba: O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika agenligi ma'lumotlari asosida

Aholi turmush farovonligini ta'minlashda maishiy xizmatning o'rni beqiyos. Boshqa xizmat turlari kabi respublika aholisiga maishiy xizmat ko'rsatish hajmi ham yildan yilga ko'payib bormoqda. Aholi jon boshiga maishiy xizmat ko'rsatish hajmi 21,9 ming so'mdan 70,9 ming so'mgacha yoki deyarli 49,0 ming so'm ya'ni (3,25 barovar)ga ko'paygan. Shahar aholisiga maishiy xizmat ko'rsatish tahlil qilinayotgan davrda 24,8 ming so'mdan 74,8 ming so'mgacha yoki 49,9 ming so'mga ya'ni (3 baravar) ga ko'paygan. Qishloq aholisi esa 18,3 ming so'mdan 66,4 ming so'mgacha yoki 48,1 ming so'mga ya'ni (3,6 barovar) ga ko'paygan. Qishloq joylar shahar aholisiga nisbatan 15,2 ga oshgan Shu davrda qishloq joylarda maishiy xizmat ko'rsatish salmog'i shaharga nisbatan 73,7 foizdan 88,9 foizga oshgan. Ammo qishloq aholisiga xizmat ko'rsatish deyarli 4 barovarga ko'paygan bo'lsada, shahar aholisiga nisbatan 8,3 ming so'm yoki 11 foizga kam. Respublika hududlari bu ko'rsatkich bo'yicha bir-biriddan keskin farq qiladi. Aholi jon boshiga maishiy xizmat ko'rsatish. Sirdaryo viloyatida 23,2 ming so'mni, Qashqadaryo viloyatida 49,7, Xorazm viloyatida 53,5, Jizzax viloyatida 58,7, Buxoro viloyatida 60,3 ming so'mni etgan yoki, Respublikaning o'rtacha ko'rsatkichidan tegishli ravishda 67,3 foizga 29,9, 24,5, 17,2, 15,0 foizga past. Respublika shaharlari bo'yicha esa bu ko'rsatkichning farqi 5 martadan, qishloq joylarida aholi joylarida esa 8 barobardan ortiq.

2-jadval: Respublika hududlari bo'yicha aholiga maishiy xizmat ko'rsatish hajmi

Hududlar	Aholi jon boshiga, ming so'm			
	Jami	Shu jumladan:		
		Shahar joylarda	Qishloq joylarda	Qishloq shaharga nisbatan, %
O'z. Respublikasi	70,9	74,8	66,5	88,9
Qoraqolpog'iston Respublikasi	74,7	65,1	82,9	127,3
Andijon	76,1	46	102,5	22,8
Buxoro	60,3	82,1	41,2	50,1
Jizzax	58,7	88,3	32,8	37,1
Qashqadaryo	49,7	94,7	10,3	10,9
Navoiy	81,5	96,7	68,3	70,6
Namangan	65,9	46,9	82,6	176,1
Samarqand	81,3	80,8	81,7	101,1
Surxondaryo	82,2	18,2	138,2	759,3
Sirdaryo	23,2	30,3	17	56,1
Toshkent	73,4	131,2	22,9	17,5

Farg'ona	75,4	91,7	61,2	66,7
Xorazim	53,5	31,1	73	234,7
Toshkent.sh	88,1	88,1	-	-

Manba: O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika agenligi ma'lumotlari asosida

Respublika hududlari bo'yicha aholiga maishiy xizmat ko'rsatish hajmi qishloq shaharga nisbatan eng yuqori ulushni Xorazim viloyati 2 barovar, Surxondaryo viloyati 7 barovar va Namangan viloyatida 176,1 foizga oshganini ko'rishimiz mumkin.

3-jadval: Navoiy va Samarqand viloyatlarida chakana tovar aylanmasi va maishiy xizmat ko'rsatish hajmi

Hududlar nomi	Aholi jon boshiga chakana tovar aylanmasi				Aholi jon boshiga maishiy xizmat ko'rsatish			
	ming so'm	Viloyatga nisbatan %	Shaharga nisbatan %	Tumanlar o'rtachasiga nisbatan, %	Ming so'm	Viloyatga nisbatan, %	Shaharga nisbatan %	Tumanlar o'rtachasiga nisbatan, %
Navoiy viloyati	3260,8	100,0	43,7	133,5	83,9	100,0	51,8	201,2
Navoiy shahar	7459,9	228,8	100,0	305,5	162,1	193,2	100,0	388,7
Viloyat tumanlari bo'yicha o'rtacha	2442,1	74,9	32,7	100,0	67,6	80,6	41,7	100,0
Nurota qorako'lchilik tizimi	1370,1	42,0	18,4	56,1	60,7	72,3	37,4	89,8
Samarqand viloyati	1712,5	100,0	47,9	124,3	72,2	100,0	23,9	122,8
Samarqand sh	3574,3	208,7	100,0	259,4	302,7	419,3	100,0	514,8
Viloyat tumanlari bo'yicha o'rtacha	1377,7	80,5	38,5	100,0	58,8	81,4	19,4	100,0
Nurobot qorako'lchilik tizimi	987,5	57,7	27,6	71,7	34,6	47,9	11,4	58,8

Manba:O'zbekiston Respublikasi Davlat sitatistika agentligi ma'lumotlari asosida

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, qorako'lchilikka ixtisoslashgan Nurota tumanida aholi jon boshiga chakana Tovar aylanmasi Navoiy shahri ko'rsatkichining 18,4 foizini, Navoiy viloyati o'rtachasining 42,0 Navoiy viloyati tumanlari o'rtachasinikining 56,1 foizini va aholi jon boshiga maishiy xizmat ko'rsatish mos ravishda 37,4, 72,3, 89,8 foizini tashkil etgan xolos.

Shuningdek, qorako'lchilikka ixtisoslashgan Nurobod tumanida aholi jon boshiga chakana Tovar aylanmasi Samarqand shahri ko'rsatkichining 27,6 foizini, Samarqand viloyatining o'rtachasinikining 57,7, Samarqand viloyati tumanlari o'rtachasinikining 71,7 foizini va aholi jon boshiga maishiy xizmat ko'rsatish mos ravishda 11,4, 47,9, 58,8 foizini tashkil qiladi xolos.

Alohida ta'kidlash o'rinliki, xizmat ko'rsatilish hajmi bo'yicha ham cho'l-yaylov hududlari bir-biridan keskin farq qiladi. Masalan, Samarqand viloyati Nurobod tumanida aholi jon boshiga chakana Tovar aylanmasi 987,5 ming so'mni tashkil qilib, Navoiy viloyati Nurota tumanidan 382,6 ming so'mga va aholi jon boshiga maishiy xizmat ko'rsatish esa mos ravishda 34,6, 26,1 ming so'mga yoki 27,9 va 43,0 foizga kam.

Cho'l-yaylov hududlari aholisini hayotiy zarur tovarlar bilan ta'minlashni tubdan yaxshilash va xizmat ko'rsatish sohalarini keskin rivojlantirish asosida hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishini ta'minlash kun tartibida turgan muhim masalalardan biri hisoblanadi. Shuningdek, cho'l-yaylov chorvachiligi ishlab chiqarishda xizmat ko'rsatish ham bugungi kun talablari darajasida emas.

Cho'l-yaylov hududlarida fermer xo'jaliklarini mahsuldor qo'y va qo'chqorlar bilan tizimli ta'minlashga ham alohida e'tibor qaratilmoqda. O'zbek qorako'li dunyoda eng sifatli hisoblanadi, biroq sanoatning iqtisodiy tanazzulga uchrashi tufayli hayvonlar soni keskin kamaydi. Shu nuqtayi nazardan, elita sinfiga mansub naslli qorako'l qo'ylarining suruvini ilmiy asosda ko'paytirish, sun'iy urug'lantirish va ko'paytirish bo'yicha tizimli ishlarni tashkil etish, shuningdek, qorako'l smushkalarini yetishtirish stansiyalarning asosiy vazifalaridan hisoblanadi jahon bozorida raqobatbardosh.

Ilgari, sanoat tanazzulga yuz tutgan davrda qimmatbaho xom ashyo ishlov berilmagani uchun cho'ponlar tomonidan shunchaki uloqtirilar yoki ko'mib yuborilardi. Cho'ponlar junni bahorgi va kuzgi qirqish paytida terib, uni qayta ishlash korxonalariga xomashyo yetkazib beruvchi yoki eksport uchun yig'ib yig'uvchi qabul punktlariga yaxshi haq evaziga uyushqoqlik bilan topshirishlari mumkin. Qo'y qirqishga yondashuv ham o'zgardi. Bir vaqtlar bu hayvonlarni ortiqcha "yuk" dan xalos qilish uchun qo'lda qilingan. Hozir esa qorako'lchilik klasterlari xorijdan keltirilgan zamonaviy, sifatli dastgohlar bilan ta'minlanmoqda. Bundan tashqari, yuqori sifatli xom ashyo olish uchun qirqishdan oldin qo'ylarni yuvish kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Васлидинов Б. В., Саламов И., & Нурманов Ш. Х. (2023). МЕВА-САБЗАВОТЧИЛИК КЛАСТЕРЛАРИДА САБЗАВОТ ЕТИШТИРИШ ВА УЛАРНИ РЕНТАБЕЛЛИК ДАРАЖАСИНИ ОШИРИШ. Научный Фокус, 1(7), 687-699.
2. Саламов И., & Нурманов Ш. Х. (2023). НЕРАВНОЦЕННОСТЬ В АГРОПРОМЫШЛЕННОМ КОМПЛЕКСЕ И ПУТИ ЕЕ УСТРАНЕНИЯ. Научный Фокус, 1(7), 796-801.
3. Ibodullayevich O. R. F., & Turdibayevich K. R. (2023). QISHLOQ XO'JALIGIDA CHORVACHILIK MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH. MASTERS, 1(1), 119-126.
4. Kazakova Z. S., & Aslonov X. (2023). QISHLOQ XO 'JALIGINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI O 'RNI. The Journal of Economics, Finance and Innovation, 391-398
5. Salaxiddinovna K. Z., & Iskandarovna I. I. (2024). OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI YETISHTIIRISHNING HUDUDIY JIHATLARI. SO 'NGI ILMIY TADQIQOTLAR NAZARIYASI, 7(2), 247-256.
6. Sharipovna N. M., & Rustamjon o'g'li T. O. (2024). QISHLOQ XO'JALIGI IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI. O'ZBEKISTONDA FANLARARO INNOVATSIYALAR VA ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI, 3(27), 269-275.
7. Ortiqaliev A. B. (2022). CHORVACHILIK YO 'NALISHIDAGI FERMER XO 'JALIKLARIDA SOTISH HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH. AGROBIOTEXNOLOGIYA VA VETERINARIYA TIBBIYOTI ILMIY JURNALI, 1155-1159.
8. Azimjonovich R. N. (2023). General Characteristics of Socio-Economic Systems and Types of Socio-Economic Systems. EUROPEAN JOURNAL OF BUSINESS STARTUPS AND OPEN SOCIETY, 3(12), 179-182.
9. Olimjanovna J. D., & Tashmuratovich E. U. (2024). CONCEPT AND ACCOUNTING OF CAPITAL INVESTMENTS IN AGRICULTURAL CLUSTERS. JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH, 7(3), 188–188.
10. Ochilova M. Poverty in Uzbekistan, Ongoing Reforms and Ways to Overcome Them. JournalNX, 569-571.
11. Ochilova M. The Problem of Poverty in Uzbekistan and the Role of Reforms in Overcoming IT. JournalNX, 484-485.
12. Xujayarovich N. S. (2023). INNOVATIVE TECHNOLOGIES FOR PROCESSING OF KARAKUL PELTS AND THEIR ECONOMICAL EFFICIENCY. Journal of Advanced Scientific Research (ISSN: 0976-9595), 3(3).